

Vi kvinnor

I DEMOKRATISKT VÄRLDSFÖRBUND

Nr 6

LÄS i detta nummer:

Förvärvsarbetande kvinnors
världskonferens

I vänskapens tecken

För mänsklig värdighet och
likaberättigande

Som gäst hos rumänska
kvinnor

Mitt barn

Blanka möbler, trötta kvinnor

Nedrustning genom flygkon-
troll — Eisenhowers plan

Kamp mot lortvattnet

Novell, dikter, barnsida,
handarbete m. m.

OMSLAGET:

Vart tog sommaren vägen?
Ett vemodigt farväl till
skärgården och sommar-
lovet

Årg. 8 - 1956 - 50 öre

Låt medkänslan komma till uttryck

Måste man vara kvinna för att fatta hela vidden av den smärta som besjälade de hundratals gruvarbetarhustrurna och deras barn när de satt dygn efter dygn, dag och natt, utanför Marcinelle-gruvans grindar i ångestfull väntan på att räddningsmanskapet skulle lyckas ta sig ner i den brinnande gruvan och rädda deras kära?

Vad som särskilt upprört den svenska allmänheten är avslöjandena om det bedrövliga skick den belgiska gruvan befann sig i. Den borde ha stängts för länge sedan, de mest elementära säkerhetsåtgärder saknades, förklarade DN:s utsände medarbета-

re Victor Vinde i en artikel publicerad den 14 augusti. Redan i februari utfärdade den italienska regeringen förbud mot emigration till Belgien med anledning av en olycka i en annan belgisk gruva varvid åtta italienska arbetare omkom. Men arbetslösa italienare tar sig illegalt över gränsen, de »föredrar att ta alla risker i en belgisk gruva framför att svälta ihjäl i Italien», skrev Vinde.

Nu har driften i Marcinelle-gruvan nedlagts. Katastrofen krävde 254 arbetares liv. Bland dessa fanns också minderåriga pojkar. En italiensk mor miste sin man och tre söner i åldern 14—17 år. Förklarar-

gen till att minderåriga använts i gruvarbetet har redovisats i svensk press och radio. Det är **fattigdomen** bland gruvarbetarbefolkningen. Och nu står ett par hundra familjer utan försörjare, många av dem i ett främmande land.

Deras sorg över sina förlorade kära kan vi inte avbörda dem. Men vi kan ge ett konkret uttryck för den medkänsla vi hyser för dem. Och det är just i vissheten om att det existerar en utbredd önskan om att på något sätt visa denna medkänsla och solidaritet som SKV startar **en snabbinsamling till förmån för de omkommas hustrur och barn.**

Alla ni kära läsare som vill ge ett bidrag kan vända er till SKV-avdelningen på er ort som arbetar för insamlingen eller sända det direkt till **Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Box 18073, Stockholm 18, postgiro 513 23. Märk talongen »För gruvkatastrofens offer».** Alla bidrag kommer att redovisas i Vi Kvinnor.

Två dikter av Gunhild Tegen:

Lärarinnan

*Nej, intet annat är som denna gärning
att fostra, undervisa barn och ungdom,
att vara vuxen och dock ständigt ung
omgiven av de ungas växande:
en blomstergård som inte alltid blommar,
som måste ansas för att sätta frukt —
men alltid grönskar under himlens vindar.*

*Att vara barn är inte alltid lätt:
att vara underlägsen, inte färdig
men jäsande av obekanta krafter
och ändå krävas på förstånd och sans
och därtill arbeta för oviss framtid
och jämt bedömas för en prestation
vars vikt och värde man väl knappast anar —*

*Se det är barnets lott: av vuxna formas.
Och formandet är lagt i våra händer
i många viktiga och rika år.
Så låt oss ivrigt verka i vårt kall
med kärlek, tålmod och kunnighet,
med glädje som ger livet mål och mening:
en lycklig ungdom i en lycklig värld.*

Skolflickornas sång

*Sommarn gick — skolan kom
kom igen med lek och sång
kom med arbetsdag och lov
lycklig frihet, nyttigt tvång
som man bara har i skolan.*

*Gula löv — faller tätt
över höstlig skolas plan.
Vita flingor dansar lätt
över oss och hela stan
när vi skyndar oss till skolan.*

*Tio år — elva år
ja, då är man nästan stor,
slutat skolan för de små.
Stora flickan nu, sa mor,
när jag gick till nya skolan.*

*Läras ska — mycket nytt.
Nya böcker ska vi ha.
Nya ämnen har vi fått,
som de stora kan så bra,
stora flickorna i skolan.*

*I livets vår — för framtidsår
kunskapsskatter vi har fått.
Här vi går i andras spår,
skördar korn som andra sått.
Ja, för livet lär vi — ej för skolan.*

Förvärvsarbetande kvinnor

från 44 länder har hållit rådslag

Den 14—17 juni hölls i Budapest den fackliga världskonferens för kvinnor, den första i sitt slag. Den hade sammankallats på initiativ av Fackliga Världsfederationen för att kvinnor, oavsett vilken politisk eller religiös uppfattning de har, oavsett ras eller facklig tillhörighet gemensamt skulle få tillfälle att diskutera sina speciella problem som förvärvsarbetande och finna vägar för en lösning av dessa.

Även för Sverige hade konferensens frågor stor aktualitet, vilket framgår av innehållen i de två huvudreferat som låg till grund för diskussionen på konferensen.

Första referatet hölls av Germaine Guille, sekreterare i franska CGT (Frankrikes största landsorganisation). De frågor hon rullade upp var de kvinnliga arbetarnas kamp för högre löner, effektiv tillämpning av likalönsprincipen, undanröjande av alla former av diskriminering, förbättring av kvinnornas arbetsförhållanden, tillgodoseendet av deras rättigheter och fredens bevarande. Det andra referatet hölls av Tsune Deushi i japanska lärarförbundet och hon uppehöll sig vid det organisatoriska arbetet: hur man skall få de kvinnliga arbetarna mera fackligt aktiva, få dem i ledande arbete inom fackorganisationerna och få till stånd en omfattande medlemsvärvning bland kvinnorna.

16 timmars arbetsdag för en svärtlön

Av de inlägg som gjordes på konferensen framgick att kvinnornas problem är mycket olika i olika delar av världen. Medan de socialistiska länderna kunde påvisa stora framgångar — likalönsprincipen tillämpas, arbetsplatserna tillgodoser behovet av daghem, för kvinnornas yrkesutbildning är väl sörjt etc. — så visade inläggen från de hel- och halvkoloniala länderna förhållanden som för oss svenskor tedde sig nästan ofattbara. Det arbetas upp till 16 timmar per dygn för en lön som knappt räcker till livets nödtorft.

Från Frankrike och Italien kom de största delegationerna. Här några av de italienska deltagarna.

Barnarbete förekommer. Skolorna är till antalet så få att endast en ringa del av barnen kan få skolgång och oftast är det flickorna som förvägras möjlighet att gå i skola. Deras aktuella krav låg följaktligen på ett helt annat plan än de övriga ländernas kvinnor. Det nationella oberoendet var för dem det primära, det som skulle ge dem möjligheter att uppnå sociala och ekonomiska förbättringar, som skulle ge dem möjligheter att leva ett människovärdigt liv. De vädjade därför till de övriga konferensdeltagarna att medverka till att öka förståelsen för deras krav i detta avseende.

För de västeuropeiska länderna var problemen i stort sett likartade fast på olika stadier. Vad det gäller lika lön för likvärdigt arbete var kravet enhälligt: att göra slut på det förnedrande förhållandet att lön utbetalas efter kön och inte efter prestation. Vad som skilde i de olika inläggen var procentsiffran på hur stor eller liten del av den manliga arbetarens lön som kom den kvinnliga arbetaren tillgodo.

Bristen på daghem, barnkrubbor och andra sociala anordningar till

stöd för de förvärvsarbetande kvinnorna var ganska allmän. Och anledningen till detta ansågs genomgående vara de tunga rustningsbördorna i respektive länder.

Respekt för svensk fackföreningsrörelse

För Sverige och svenska förhållanden märktes ett visst intresse. Dels för den långa fredsperiod Sverige haft och dels för den relativt höga standard vi har jämfört med många andra länder. Det sades många varma ord om svensk arbetarrörelse när man talades vid i korridorerna. Det var inte utan att en tacksamhetens tanke gick till de svenska pionjärerna, som med sitt osjälviska arbete fört svensk arbetarrörelse till vad den i dag är. Men det kändes bittert att behöva medge att ett sådant elementärt rättvisekrav som lika lön för likvärdigt arbete ännu inte genomförts. En stilla reflektion i det sammanhanget. Vår riksdag skall ju inom en snar framtid ta ställning till genomförandet av 45 timmars arbetsvecka. Från arbetarhåll är man överens om att

en sådan reform bör fastställas i lag. Varför kan då inte riksdagen ta ställning för likalönsprincipen och genomföra den på samma sätt? Jag lämnar frågan öppen.

På grundval av inläggen framlades förslag till resolution, memorandum och appell, vilka enhälligt godkändes av konferensen. Innehållen i dessa riktade sig mot alla slag av diskriminering. Särskilt framhölls att principen om lika lön för likvärdigt arbete bör fastställas i lag.

Kvinnor från 43 länder deltog med ca 560 delegater och observatörer, kvinnor alltifrån »den höga nord» till kvinnor från »svarta» Afrika. Från de nordiska länderna var 60 kvinnor närvarande, därav 11 från Sverige. Dessa förvärvsarbetande kvinnor kom från olika delar av vårt land och från olika yrkesgrupper och fackförbund. Svenskorna deltog som observatörer.

Strålände ungersk gästvänlighet

Under den tid konferensen varade ordnade våra ungerska värdar på kvällarna trevliga program: en festlig båtutflykt på Donau, ungersk dans och musik utförd av medlemmar i optiska verkens fackförening, operabesök med ungersk balett på programmet och som topp på det hela en mottagning i Ungerns vackra parlament.

Det gavs också tillfälle för delegaterna att besöka sina kolleger i Budapest. Först besöktes arbetsplatser, där man omringades av arbetarna och fick svara på frågor och naturligtvis frågade själv. Sedan besöktes respektive förbund där man ytterligare fick tillfälle att förhöra sig om de ungerska löne- och arbetsförhållandena.

Över huvud taget var ungrarna underbara värdar. Och jag tror att svenskorna gjorde sig till tolk för alla deltagarna, när de under konferensens sista timma överräckte en korg prunkande rosor som tack för den gästfrihet och vänlighet man mottagits med. Uppvaktningen mottogs också med en entusiasm som endast kan förekomma på sydligare breddgrader.

Konferensen blev en upplevelse, som man inte så fort glömmar. Man kände gemenskapen med olika länders kvinnor och det var skönt och

Jessie Street:

Nedrustning genom flygkontroll — Eisenhowers plan

Vid de fyra storas möte i Genève i juli 1955 flög Stassen från USA till Genève med detaljuppgifter om denna plan. Den innebär att fortlöpande serier av fotografier skall tas av USSR:s och USA:s hela områden. Alltsedan juli 1955 har USA ställt antagande av denna plan om fotografering från luften som villkor för godkännande av varje detaljplan för nedrustning.

I början av december 1955 under FN:s generalförsamlings sammanträde i New York öppnade chefen för USA:s delegation en utställning som visade hur denna fotografering från luften (Open Sky) skulle genomföras.

Man hade tagit fotografier från luften av en två mil bred strimma av USA från San Francisco till New York med en kamera inställd vertikalt i ett reaktionsdrivet plan från 13.000 meters höjd. Filmerna hade

Mrs Jessie Street deltog som observatör vid FN:s generalförsamlings möte i New York hösten 1955. Hon skildrar här intrycken av den utställning som USA-delegationen visade för att åskådliggöra innehållet i Eisenhowers plan om nedrustning genom flygkontroll.

sammanfogats till ett band som hängde från taket i en vriden spiral. Runt utställningslokalerna fanns ett antal enskilda fotografier från filmremsan förstörade till drygt 1 meter i fyrkant. Ett av fotografierna visade en farm i Kansas. Man kunde tydligt se huset, uthusen, träden, trädgården och staketet omkring den. Runt om boningshusen såg man böljande fält. Ett annat fotografi avbildade en järnvägsstation och lokstall. Ett tåg stod vid en plattform. Man kunde tydligt se alla olika slag av vagnar, tankvagnar, godsagnar, kylvagnar o. s. v.

Ett tredje foto visade ett flygfält. Man såg utan svårighet hangarer, tankbilar, många olika typer av flygplan och vanliga aerodrombyggnader. På ett annat foto såg man en stad nära en flod med ett antal större och mindre broar. Varje detalj var tydlig, t. o. m. fordonen på gatorna. De övriga förstörade fotografierna hade samma detaljrikedom.

Fotografierna på denna utställning hade tagits från ett flygplan som tillryggalade de 450 milen från Stilla havet till Atlanten på sex timmar och trettiofem minuter. Man angav att samma fotografier nu kunde tas på två timmar och att de även kunde tas under natten. En illustrerad broschyr med redogörelse för »Open Sky»-projektet omtalade att experter på tolkning av fotos kunde få fram de mest detaljerade upplysningar av dessa bilder. De kan t. ex. från fotografier av flygplatser utläsa vilka typer av plan som kan användas dess startbanor och hangarer och det antal plan som flygplatsen kan ta emot etc. När det gällde ett foto av ett stålverk kan fototolkaren avgöra produkttyperna och verkets kapacitet etc.

Utställningen var mycket intressant. Att fotografierna kunde avslöja så mycket detaljer var märkvärdigt och visade teknikens höga standard. Det föreföll ofattbart att en kamera på den höjden kunde ta så klara och detaljrika bilder.

Vid pressmottagningen som hölls efter öppnandet ställde man en fråga om fotografierna kunde avslöja bombförråd under jorden. Sva-

Vid avresan från Budapest hade svenskorna sällskap med en delegat från Jamaica, som här ses samman med några svenskor.

tryggt att känna att vi är så många med samma syn på hur livet skall vara och med samma vilja för att föra utvecklingen framåt så, att även kvinnornas intressen blir tillgodosedda.

De beslut som fattades är helt i linje med vad SKV vill och verkar för och bör därför angå alla SKV-medlemmar. De bör sporra till ytterligare krafttag, inte minst när det gäller att skapa den opinion som behövs för att principen om lika lön för likvärdigt arbete skall tillämpas också i vårt land.

Birgit Johansson

AUTHERINE LUCY

De senaste händelserna bland den färgade befolkningen i Amerika har väckt stort intresse och uppseende i hela världen. Det som ger dagens läge dess särskilda intresse har sin egentliga rot i den färgade befolkningens levnadsförhållanden under flera generationer. På alla livets områden — antingen det gäller industrin, jordbruket, affärslivet, i konsten, i de fria yrkena, juridiken, politiken och också när det gäller rätten till arbete, rätten att byta väning o. s. v. — har negrerna alltid varit utsatta för den hårdaste diskriminering. Terror och alla slag av förföljelser har kommit till användning för att undertrycka dem. Även om inga offentliga lynchningar förövats under de senaste tre eller fyra åren skjuter man fortfarande på negrer i Södern och i andra delar av landet och våldshandlingarna mot dem har inte upphört. Den rättsvidriga häktningen av fru Rosa Ingram och hennes båda söner, som satte sig till motvärn mot en vit arrendators överfall, är välbekant. Och det brutala mordet nyligen på den unge pojken Emmett Till i staten Mississippi skapade den

ret var »nej». En annan fråga gällde underjordiska vapenfabriker, kunde man upptäcka dem? Svaret var »nej». Därefter avslutades pressmottagningen.

Sovjetunionens delegater i nedrustningskommissionen har påpekat att nedrustningsplanen genom flygkontroll ej innebär någon nedrustning och att den ej kan antagas av dem eftersom den ger möjlighet till spionage.

Jessie Street

För mänsklig värdighet och likaberättigande

djupaste förbittring i hela världen.

På grund av rasdiskrimineringen, de låga lönerna, bristen på beföringmöjligheter till bättre betalda yrken och isoleringen av negerkvarteren, lever negerbefolkningen i nöd och elände. I Södern är den färgade lantbefolkningen mycket utarmad. Mekaniseringen av bomullsodlingen förde med sig stora svårigheter för arrendatorerna och halvarendatorerna som inte kan konkurrera med företagen som är utrustade med moderna traktorer och maskiner för bomullsskörden.

»Måttet är rågat»

Pastor Luther King, ledaren för en rörelse som organiserade bojkott mot autobussarna i staten Alabama, förklarade att negrernas revolt i dag är »ett uttryck för deras fasta beslutsamhet att tillkämpa sig sitt likaberättigande som medborgare. Den har sitt ursprung i det elände och de förföljelser negrerna är utsatta för och i verkningarna av det kalla krigets politik i vårt samhälle». Roy Wilkins, sekreterare i Nationella föreningen för de färgades intressen, säger följande: »De svarta har fått nog av den påtvingade isoleringen, skymfen, den dåliga behandlingen och de dagliga förolämpningarna. Det står fullkomligt klart. Måttet är rågat.»

För ögonblicket koncentrerar sig kampen till staden Montgomery i Alabama och till denna stats universitet. I händelsernas utveckling spelar två kvinnor en framträdande roll.

En modig flicka

En av dessa kvinnor är *Autherine Lucy*, en lugn och medveten flicka på 26 år, vars enda önskan är att kunna göra bruk av sin rätt till utbildning som bibliotekarie i sin hemstat. Efter allehanda förseningar blev hon äntligen inskriven som student-ska vid Alabamas universitet, där hon var den första negerstudentskan. Det var resultatet av den svarta befolkningens förbittrade kamp för rätten till en omfattande yrkesutbildning, en kamp som den 17 maj 1954 förde till ett beslut av Förenta staternas högsta domstol. Där förklarades att de negrer som på grund av statuterna är förvägrade tillträde till offentlig skola vid de vitas sida, ävenledes är uteslagna från samma rättsliga skydd.

Autherine Lucy tillvann sig stor sympati och vänskap bland de vita studenterna. När hon upptogs i skolan infann sig många nyfikna, medan andra önskade henne »lycka till». Det var en första ljuspunkt i den atmosfär av samhälleliga fördomar som

härskar i Söderns högskolor i Förenta staterna.

Men på kvällen samma dag som Autherine Lucy börjat vid universitetet rotade sig upphetsade ungdomar utifrån samman till en larmande missnöjesyttring som understöddes av några studenter. Fröken Lucy överfölls och hotades. Ett band utifrån, anført av »De vita medborgarnas råd», trängde in i universitetet och brände där ett kors — i stil med Ku Klux Klan.

Universitetsmyndigheterna kapitulerade inför dessa våldsdåd och förvisade Autherine Lucy från universitetet. Men hon lät sig varken påverkas av terror eller av de åtgärder universitetets ledning tillgrepp utan fortsatte sin kamp för rätten till utbildning. Hon inledde process hos Högsta domstolen mot universitetet och rönt därvid understöd av miljoner amerikanare och av världs-offentligheten. Betecknande är att många kända »vita» lärare och arbetarledare i Förenta staterna och till och med i Södern stod vid hennes sida. Över 500 studenter vid Alabamas universitet krävde att hon skulle få tillgång till universitet. Framträdande europeiska intellektuella, bland dem den berömda filosofen Bertrand Russel, protesterade mot hennes uteslutning. I Paris protesterade Kongressen för kulturens frihet telegrafiskt till Alabamauniversitetets rektor. Bland studenterna uppstod en bred rörelse för stöd åt Autherine Lucy. Tahraka universitet i andra länder, däribland Köpenhamns universitet, uppmanade henne att fortsätta sina studier hos dem. Hon uttryckte sin tacksamhet för detta stöd men hänvisade till att hon hör hemma i Alabama. Autherine Lucy förklarade modigt:

»Jag är en enkel negerflicka och har inte för avsikt att företaga några som helst korståg, men jag vill inte nu, när kampen har börjat, vika tillbaka. På universitetet har jag lärt känna den glädje som man vägrar min ras; jag hade skaffat mig tillträde till en värld där man inte vill ha mig men där jag hade hoppats finna min plats. Man har stenat och förbannat mig. Man har bränt min bild. Jag vill sätta in mina krafter på att andra människor av min ras med mig skall finna en plats i den världen.»

»Vi är som samman-svetsade med cement»

I medelpunkten för den beslutsamma motståndskamp som nu utvecklar sig står en annan negerkvinna då: fru *Parks*, en 42-årig sömmerska. Aktionen började den 5 december

1955 när sju negerkvinnor och barn häktades och dödliga skott riktades mot en neger i en buss från Montgomery. Det skedde därför att de inte överlämnade sina platser till de vita passagerarna och vägrade efterfölja anvisningen om »avskildhet», som inte står i samklang med lagen. När fru Rosa Parks häktades därför att hon vägrade lämna sin plats och man dömde henne till böter för det ropade negrerna med en mun: »Nu är det i alla fall nog!» Därur framväxte bojkottrörelsen. Negrernas krav lydde: »Hövlighetsbehandling av de svarta passagerarna», »användning av grundsatsen 'den som kommer först blir först betjänad'» och »de svarta chaufförernas rätt att få tjänstgöra på de linjer som huvudsakligen benytts av negrer».

Myndigheterna tillgrip terroråtgärder mot denna bojkottrörelse. Den 20 januari exploderade en bomb på tröskeln till pastor Martin Luther Kings hus. Pastor King var initiativtagare till bojkottrörelsen. Två dagar senare kastades åter en bomb, denna gång på huset till H. N. Nixon, den förre ordföranden i De färgades förening i staten Alabama. Men ingen av dessa provokationer har kunnat bryta negrernas beslutsamhet och deras motstånd. Negerkvinnor som intervjuats på Montgomerys gator förklarade att aldrig förr har negrerna varit så eniga. »Vi är som sammansvetsade med cement. Vi är en rörelse som alla män, alla kvinnor och barn anslutit sig till. Ingen enda svart åker längre med bussen.» De har lagt samman sina besparingar och 200 bussar säkrar nu deras egen trafik. Alla möten röner stor anslutning; ända till 10.000 människor kommer samman som talar om sina problem och vill fortsätta sin kamp för att bli erkända som medborgare i ordets verkliga mening.

Men kampen inskränker sig inte bara till Alabama och Södern. Den vinner stöd från svarta och vita i hela landet.

En grupp protestantiska pastorer i New York offentliggjorde ett upprop om en tidsbestämd arbetsnedläggelse som tecken på protest och den fick understöd av den organiserade arbetarrörelsen. I Norden ägde möten rum i de största lokaler som fanns att uppdrija. Femtio nationella kyrkoförsamlingar, föreningar av arbeterskor och föreningar för ömsesidig hjälp, privatpersoner och medborgargrupper av främmande härkomst förenade sina krafter och genomförde den 4 mars i Washington en massdelegationernas dag i vilken 2.000 delegater deltog.

Kamp för människovärdet

»Det är upptakten till en stor vändning» — med dessa ord karakteriserade en negerledare den växande aktiva och passiva motståndsrörelsen. Om läget yttrade sig en annan på följande sätt: »Vi har genomlidit oräkneliga förödmjukelser... Vi har

För svensken är sommarens friluftsliv oupplösligt förknippat med stränder och bad. Men den alltmer fortskridande föroreningen av vattnen utgör ett allvarligt hot mot friluftsbaden...

Kampen mot lortvattnet:

Göteborgs SKV-kvinnor planerar upplysningsverksamhet

Frågan om hur man skall få bukt med föroreningen av våra vattendrag har på senare år blivit alltmera brännande. Atminstone för de större städerna har den för övrigt varit aktuell i årtionden. Nu har diskussionen emellertid blossat upp på allvar och lite varstans reses det krav om kraftåtgärder från myndigheternas sida.

I Göteborg har en grupp SKV-kvinnor kontaktat hälsovårdsnäm-

varit utsatta för det starkaste förtryck. Vi är trötta på att leva vidare under de förhållanden som vi känner sedan årtal. Vi är beslutna att resa oss.» Dr Ralph Bunche, innehavare av Nobels fredspris, sände ett telegram till de svarta ledarna i Montgomery där han betecknade bojkotten som »ett framträdande kapitel i historien om kampen för människovärdet».

Autherine Lucy och Rosa Parks, miljoner färgade män och kvinnor för vilka de är en symbol, kräver att möjligheter till en omfattande utbildning skall stå öppen för alla negrer, att det blir slut med diskrimineringen på alla livets områden, att röst-rätten och likheten inför lagen blir respekterade, så att negrerna kommer i åtnjutande av sina fullständiga medborgerliga rättigheter.

den i denna fråga, och vid ett samtal med andre stadsläkaren, dr Ragnar Spaak, gav denne en rad upplysningar om hur det ligger till härvidlag. Det framkom bland annat att hälsovårdsnämnden utarbetat vissa förslag till lösande av vattenreningsfrågan. Dessa har överlämnats till andra myndigheter för utlåtande och hos dem har de tydligen fastnat. Utredningar kan som bekant ta en oändlig tid, såvida inga påstötningar göres.

Det krävs av allt att döma en kraftig opinion för att myndigheterna på allvar skall ta itu med detta viktiga problem. Här kan säkerligen våra SKV-avdelningar göra en verklig insats. I Göteborg kommer vi inte att stanna vid det omtalade besöket, detta var bara en början till den upplysningsverksamhet som vi planerar i vattenfrågan. Dr Spaak lät förstå att hälsovårdsnämnden är intresserad av att ställa föredragshållare till förfogande. På det sättet kan man få saklig information i frågan av representanter för den kommunala instans som närmast har dessa frågor om hand.

Gunnel G.

I vänskapens tecken

Nordiska kvinnors midsommarträff i Oslo

Det var en god idé våra norska vänner kom med när de inbjöd kvinnor från samtliga nordiska länder till en träff i Oslo just vid den tid då naturen är som allra fagrast på våra breddgrader. Att vädret i stort sett också visade sig från sin bästa sida gjorde naturligtvis sitt till att dagarna i Oslo blev ett oförgätligt minne för alla som hade tillfälle vara med. De flesta deltagarna från Finland, Sverige och Danmark gjorde för första gången bekantskap med den storslagna norska naturen. Och träffen blev just sådan som vi tänkt oss den: allvar och munterhet avlöste varandra, glädjen över att få träffas var djup och allmän och många vänskapsband knöts.

Redan på kvällen den 22 juni hade samtliga »utländska» grupper anlänt till Oslo. Stockholmskorna hade haft sällskap på resan med den finska gruppen, som var den största och som passat på att gästa Stockholm för en dag. Med samma tåg kom också svenskor från andra landsdelar medan göteborgskorna och övriga deltagare från Västsverige kom i egen buss.

För att nu ta det allvarliga först: under de tre dagarna hann vi med två viktiga konferenser. Midsommaraftonens eftermiddag ägnades åt de arbetande kvinnornas problem i Norden. Konferensen hölls i byggnadsarbetarnas hus vid Henrik Ibsens gata och inledare var den finska riksdagsledamoten fru **Irma Torvi**, som gav en utmärkt översikt över förhållandena i de nordiska länderna för kvinnorna på arbetsmarknaden. Hon underströk den avgörande betydelse kvinnornas insatser i förvärvslivet har för hela samhället i dag i våra länder, berörde de utredningar i kvinnolönefrågan som ägt rum under senare år och konstaterade att, trots kvinnornas ständigt ökade deltagande på arbetsmarkna-

den, klyftan mellan manliga och kvinnliga löner praktiskt taget är densamma som för flera årtionden sedan. Inget av de nordiska länderna har ratificerat Genèvekonventionen av 1951 om likalönen, medan detta skett i en rad andra länder, bland annat Frankrike, Österrike och Belgien.

Det blev också konferensens beslut att en skriftlig hänvändelse skulle göras till samtliga nordiska regeringar med krav på snabba åtgärder för ratificering av konventionen. I denna hänvändelse, som enhälligt antogs av konferensen, hänvisas till hur de nordiska länderna i många andra frågor enats om en likartad lagstiftning och i många praktiska angelägenheter kunnat komma överens om enhetliga förfaringssätt. Det bör också kunna ske i denna för de yrkesarbetande kvinnorna så avgörande fråga.

I den påföljande diskussionen, där kvinnor från samtliga nordiska länder deltog, fick vi ytterligare lära känna varandras problem. I inläggen belystes rationaliseringen och kvinnornas kamp mot arbetshetsen,

de samhälleliga åtgärderna ifråga om daghem och lekskolor och andra problem som hör samman med de yrkesarbetande kvinnornas förhållanden.

Den andra konferensen var rubricerad Uppfostran till fred. Inledare var Norsk Kvinneforbunds ordförande, fru **Birgit Schiøtz**. I sitt tal underströk hon betydelsen av att alla goda krafter förenas i kampen mot gangsterserierna och den dåliga filmen, som båda utgör en allvarlig fara för barn och ungdom. Fru Schiøtz, som just deltagit i KDV:s rådslag i Peking, gav också några glimtar från besök i kinesiska daghem och uttryckte sin glädje över att i det nya Kina dåliga seriemagasin och filmer är portförbjudna.

I diskussionen efter hennes inledning fick vi veta att i Norge barn under sju år icke får släppas in på biografier och att norska småttingar alltså åtminstone upp till skolåldern är besparade den smörja och de skräckbilder som redan 3—4-åringar hos oss i sällskap med äldre syskon får se.

Forts. å sid. 12

*I strålände midsommarväder firades Sankte Hansfesten på Hoved-öya i Oslofjorden. Bland festdeltagarna var fru **Birgit Schiøtz**, NDK:s ordförande (i vit hatt längst till höger). Bredvid henne ser vi den engelska gästen, fru **Dora Russel** och i mitten den finska riksdagsledamoten fru **Irma Torvi**.*

Ina Möller:

Som gäst hos rumänska kvinnor

Det var för mig mycket glädjande, när jag genom SKV inbjöds att resa till Rumänien som den Demokratiska kvinnokommitténs gäst. Jag hade hört och läst en del om detta vackra och för oss ganska okända land, och mina förväntningar inte bara uppfylldes utan överträffades avsevärt. Jag mottogs av medlemmarna i den rumänska kvinnokommittén med obeskrivlig vänlighet och älskvardhet, de hade ordnat ett ytterst intressant och omväxlande program och gjorde allt för att jag och mina två svenska kamrater skulle trivas. De till och med förutsåg våra önskningar och uppfyllde dem innan de hunnit uttalas.

Det bestående intrycket var att

På inbjudan av Rumäniens Demokratiska kvinnokommitté reste i slutet av juni tre svenskor på ett treveckors besök till Rumänien. De tre var fruarna Ina Möller, Stockholm, Emma Johansson, Göteborg och Aina Söderholm, Luleå. Här ger fru Möller en del intryck från den intressanta resan, som tack vare de älskvärda rumänska värdinnorna blev en oförglömlig upplevelse.

Rumänien är ett land där alla arbetar med gott humör för det gemensamma bästa och man måste uppriktigt beundra allt som medhunnits under den relativt korta tiden efter kriget — dessförinnan var landet närmast feodalt. Det har byggts eller inrättats en hel del sjukhus, särskilt för barn, 1.004 nya barnbörds- hus har exempelvis tillkommit, och vidare dispensärer, sanatorier, daghem, skolor och givetvis även nya industrier. Produktionen har också

ökat och är nu nära tre gånger så stor som före kriget.

Det skulle bli för långt att närmare beskriva alla institutioner och industrier jag fick tillfälle att besöka och allt som görs för barnen, och jag inskränker mig därför till att huvudsakligen tala om kvinnorna.

Enligt konstitutionen har män och kvinnor fullständigt lika rättigheter och det tycktes de också ha i praktiken. I regeringen finns en kvinnlig minister och dessutom finns sju biträdande ministrar (de biträdande ministrarna är inte med i regeringen), 66 kvinnor representerande olika yrken har invalts i nationalförsamlingen, och av medlemmarna i provins-, distrikts-, stads- och by-folkråd är 35.000 kvinnor. 4.000 kvinnor är ordförande och vice ordförande i folkråden, dock tydligen mest vice ordförande. Likalönsprincipen tillämpas överallt och kvinnorna har tillträde till alla utbildningsanstalter och yrkesskolor. Många unga flickor begagnar sig härav eller är redan nu ingenjörer, läkare, lärare, jurister, ägnar sig åt vetenskaplig forskning etc. Många är överläkare och läkare på sjukhus, och det finns i Rumänien 238 kvinnliga domare, 60.000 kvinnliga lärare och 2.000 kvinnliga professorer (en av medlemmarna i Demokratiska kvinnokommittén är universitetsrektor). I den speciella oljestaden Ploesti träffade jag en kvinnlig överingenjör, och där fanns även andra kvinnliga ingenjörer och tekniker. I Braslov blev jag god vän med en äldre arbeterska, hon hade under många år haft helt okvalificerat arbete, men när hon strax efter

Delegationen på besök i ett tryckeri. Bakom den unga maskinsätterskan ser vi fru Möller (i vit blus) och t. h. om henne fru Söderholm. Damen i blommiga klänningen längst t. v. är fru Johansson.

Besök i ett pionjärpalats. Den unge mannen med den högtidliga uppsynen förärar fru Möller en likadan halsduk som han bär själv.

Nedan: Samman med andra utlänningar besåg svenskorna ett museum för rumänskt konsthantverk. Vid hemkomsten hade de med som gåva till SKV en vacker kollektion av rumänskt handarbete i textilier och trä, avsedd för en utställning.

kriget fick reda på att det fanns kvinnliga arbetsledare i andra länder begärde hon att få utbildning och är nu verkmästare.

På tal om utbildning är det en sak man möter överallt — törsten efter kunskap och allt som göres för att tillfredsställa den. Före kriget kunde en stor del av det rumänska folket varken läsa eller skriva, men analfabetismen har framgångsrikt bekämpats och det finns sex gånger så många 7-åriga folkskolor nu som det fanns 4-åriga folkskolor 1938. Antalet elever i gymnasier har fyrdubblats. Vart man än kommer i städer och även i byarna finns det »Casa del Cultura» med bibliotek och anordningar för fritidsverksamhet,

och man gör allt för att stimulera folk att skaffa sig kunskaper och läsa verklig litteratur.

Av stort intresse för mig var ett besök på Fackföreningskommittén (det rumänska LO), som leder de 19 centrala fackförbunden och väljs vart fjärde år. Tjänstemän och arbetare är medlemmar av samma fackföreningar. Majoriteten av de anställda tillhör fackföreningar men inskrivningen är frivillig, avgiften är c:a 1 % av lönen. Fackföreningarna arbetar delvis efter samma linjer som här, men det är fackföreningarna som sköter om sjukbidrag och ersättning vid olycksfall i arbetet samt övervakar arbetarskyddet (det finns alltså inga särskilda försäk-

ringsföretag). Avgifterna till fackföreningarna fonderas för kulturella, sociala och sanitära åtgärder och föreningarna sysselsätter sig även med yrkesutbildning.

Majoriteten av företagen ägs av staten, men det finns även privata företag och arbetsgivarna betalar en del av de sociala anordningarna. Pensioner betalas av staten. Även icke fackföreningsmedlemmar har samma sociala förmåner. All sjukhusvård är gratis och de anställda får sjukpenning i proportion till den tid de varit anställda. Kvinnor får full lön 35 dagar före och 45 dagar efter barnsörden. Jag tyckte det var ofördelaktigt med en så bestämt fixerad tid, då en del kvinnor kanske skulle föredraga att arbeta till närmare nedkomsten och vara lediga längre efter den, men man svarade att tiden fastställts efter läkarnas inrådan. Tidigare var nämligen spädbarnsdödligheten i Rumänien den högsta i Europa, men har nu gått ned avsevärt. Pensionsåldern är 60 år efter 25 års tjänst för män och 55 år efter 20 års tjänst för kvinnor. Jag påpekade att det innebär en fara för kvinnornas lika-berättigande och framför allt för deras befordran, att pensionsåldern är lägre för dem. Kvinnokommittén föreföll intresserad av mina synpunkter härvidlag och jag fick tillfälle att i en artikel närmare utveckla dem.

Det är givetvis svårt att efter c:a tre veckors vistelse i Rumänien uttala sig bestämt om förhållandena där, men det föreföll som om folk i allmänhet var nöjda och glada och såg med förtröstan mot framtiden. Demokratiska kvinnokommittén i Rumänien är mycket intresserad av att knyta förbindelser med kvinnor i andra länder och inbjuder delegationer från olika delar av världen. Kort före vår ankomst hade där varit en kanadensisk och en engelsk delegation och ungefär samtidigt med oss kom två kvinnor från Irak och en 18-årig negress från franska Kamerun. Dagarna innan vi for tillbaka anlände även tre belgiskor.

Som alltid när man reser utomlands är den största behållningen kontakten med människorna och jag är mycket glad att ha fått tillfälle träffa och knyta vänskapsband med en hel del framstående och dugliga kvinnor i Rumänien.

Ina Möller.

MITT BARN

Hos DEFA i Berlin har en film på uppdrag av KDV spelats in som under de närmaste månaderna sannolikt kommer att visas i alla delar av världen. Vid femte dokumentärfilmfestivalen i Mannheim i Västtyskland fick den främsta pris. Dess regissör, den franske författaren Vladimir Pozner, berättar här om hur den skapats, filmen som rätt och slätt heter »Mitt barn» och som enligt Pozner vill visa »vad barnet betyder för sin mor och vad modern betyder för sitt barn».

Jag har KDV att tacka för att jag fick tillfälle göra en världsomspännande resa. Snabbare än Jules Vernes hjältar genomförde jag den på två månader. Och jag hade ännu bättre tur än gestalterna i »Tusen och en natt»; inte bara den flygande mattan stod till mitt förfogande utan också pudret som gör osynligt och trollformeln som öppnar alla dörrar. Allt efter lust och behag växlade jag plats och trängde in i alla detaljer hos det som intresserade mig, och detta utan att bli sedd av någon människa. Min resa förde mig i sicksack från Brasilien till Mongoliet, från Belgien till Nya Zeeland, från Senegal till Förenta staterna och under hela tiden lämnade jag inte den lilla studion i en gammal byggnad i Berlins innerstad. Inget kan uppväga en resa på vita duken.

Föreställ er en expedition i det inre av Afrika. Osynlig klättrar jag — alltid i mina ledsagares spår — upp efter Kilimandjaros klipputsprång och betraktar sedan regnbå-

gen som välver sig över Victoria-fallen. Plötsligt, mitt på en av de inföddas åkrar, observerar jag en svart kvinna. I sina armar håller hon ett spädbarn. Med sin lilla hand stryker barnet mjukt över moderns bröst. Denna gest, som knappast varar tre sekunder, uppväger alla världens berg och vattenfall. Tack vare den gesten hade expeditionen inte kommit till stånd förgäves. — Men redan måste jag vidare.

Flygplanet går tätt över Warszawas hustak. För tio år sedan, säger färdledaren, var allt här en enda ruinhög. Ser ni vad vi gjort av den? Allt det förgångnas skönhet har vi återställt och vi har inte glömt att husen i första hand är till för att ge människor hem. Betrakta det nya Warszawas gator och trädgårdar!

Vi inspekterar det ena kvarteret efter det andra. Vi går in i byggnaderna: bostäder, sjukhus och sko-

lor. Plötsligt ser jag en skolklass där ungdomarna är mitt uppe i sin avslutningsexamen. Deras föräldrar är närvarande. Jag ser en allvarlig och uppmärksam kvinna i femtioårsåldern vars ögon fylls med tårar. Jag följer hennes blick: en ung flicka som också verkar mycket rörd tar emot en premie ur lärarens händer. Jag betraktar mor och dotter och vet att resan till Warszawa varit mycket värdefull. Kommer resan till Amsterdam och till Peking också att vara det? Oss intresserar inte de minnesvärda byggnaderna, landskapen eller den lokala atmosfären, inte heller gatulivet. Oss intresserar bara dessa små nästan osynliga detaljer som — bit för bit fogade till varandra — visar vad barnet betyder för sin mor och vad modern betyder för sitt barn.

Så har min medarbetare, den unge tyske filmmannen Alfons Machalz, och jag under två månader fångat in åtbörder och blickar. Resultatet blev KDV:s film »Mitt barn», en film på 22 minuters speltid. Den är

Två delegater vid Mödrarnas Världskongress i Lausanne juli 1955. Ur filmen »Mitt barn».

så att säga produkten och kvintessen av en tvåmånaders forskningsresa genom hundratals kilometer filmremsa. Det var reseskildringar, arkivdokument, dokumentär- och journalfilmer, liksom talrika filmremsor som särskilt tagits för oss i Brasilien och Polen, i Holland, Finland, Frankrike och de båda tyska staterna, i Vietnam och Främre Asien. I alla dessa länder var en grupp filmfolk i rörelse för att knipsa de bilder vi behövde. Förutom allt detta material hade vi också filmremsor från mödrarnas världskongress i Lausanne som upptagits av ett av våra medarbetarkollektiv.

Den eller den scenens härstamningsort spelar för övrigt ingen större roll. Även om filmen spelats in i ett sammanhang i studion skulle

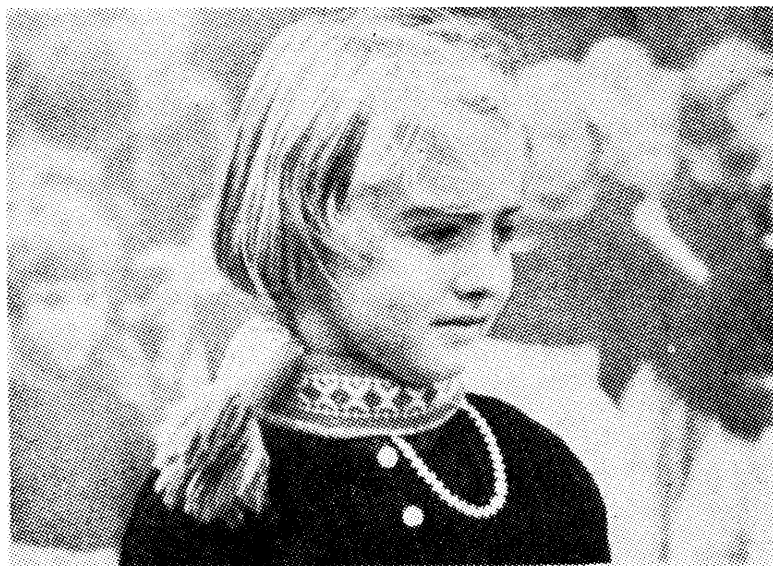
Var i världen de än finns, vilken hudfärg än naturen gav dem — för sina mödrar är de det skönaste och dyrbaraste av allt. Samma stolthet lyser i alla mödrars ögon och samma ömma ängslan när sjukdom och plågor stöter till. Och som ur en strupe kommer mödrarnas protest mot kriget — det vansinniga och gemena kriget, som är deras personliga fiende.
Samtliga bilder ur filmen »Mitt barn».

dess händelseförlopp inte varit mera följdriktigt.

Hur olika är dock inte världen säger man genast när man bereser den, antingen det nu gäller en resa på två månader eller på tjugo minuter. Denna unga svartklädda vietnamesiska bondkvinna med den svarta huvudduken konstfullt knuten, hon som ammar barnet hon bär i sina armar, har — tycks det — inget gemensamt med den unga holländska kvinnan som leker med sitt barn i ett hemtrevligt vardagsrum. Den mexikanska modern i sin eländiga koja, som böjer sig över vag-

gan där hennes sjuka spädbarn vilar och kvinnan från Tadsjikistan med sin höga hårkrona, hon som just kommer till polikliniken med sitt barn, är så olika varandra som bara är möjligt. Indonesiskan med den mångfärgade slöjan, hon som strör blommor på den grav där hennes i kriget stupade son vilar och den svartklädda tyskan som står i stilla andakt framför ett kors som bär en ung soldats namn, japanskan som talar i mikrofonen inför en församling av kvinnor och italienskan som håller tal vid ett stort kvinnomöte är så olika varandra som dag och natt. Allt är olika: kläder och seder, språk och tro. En är rik och den andra är fattig; den ena har arbetat i hela sitt liv och den andra vet inte vad hon skall ta sig för med sina händer; den ena lever i ett land

IKFF kräver nedrustning och förbud mot vidare atomvapenexperiment

Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet

hade sista veckan i juli kallat till kongress i England, i Selly Oak, den vackra trädgårdsstaden utanför Birmingham, som för vid pass 100 år sedan grundades av ägarna till Cadburys numera världsberömda chokladfabrik. Det var den 13:e i ordningen av förbundets internationella kongresser, som hålles vart tredje år. Man hade denna gång samlats till diskussion om »de moraliska, vetenskapliga, sociala, ekonomiska och politiska problem som uppstått som en följd av den revolutionerande upptäckten av atomenergin» och förbundets uppgifter i atomåldern. Bland de 225 deltagarna fanns en rikedom av sakkunskap och erfarenhet representerad, och föredrag och inlägg låg genomgående på en hög nivå.

där hälften av barnen dör innan de nått sitt femte levnadsår och den andra bor i ett land där barnen är omgivna av den ömmaste vård. Ja, världen är olika; och dock lyser samma stolta leende upp såväl vietnamesiskans som holländskans ansikten; anletsdragen hos kvinnan från Tadsjikistan och hos henne från Mexiko ger uttryck för samma ömma ångslan och tyskans och indonesiskans ansikten talar om samma hjärtats sorg; och japanskan och italienskan säger båda »Nej» till kriget.

Hur lika är det dock överallt i världen — så tänker man när man ser det syriska barnet och det tjeckoslovakiska barnet ta sina första steg; när man betraktar hur en liten engelsk skolflicka och en kinesisk skolpojke räcker upp händerna för att svara på lärarens fråga. Hur lika är dock mödrarnas sorger överallt och deras glädje, säger man sig, och också deras tålmodighet och deras mod. Och hur är dock kriget vansinnigt och gement, kriget som är mödrarnas personliga fiende.

Vladimir Pozner

För möjlighet till mer ingående diskussion delade sig kongressen i tre grupper i vilka diskuterades: 1) Kärnfysikens inverkan på den moderna världen — 2) Maktpolitik och FN — 3) Nedrustning och dess konsekvenser. Diskussionen inom varje grupp sammanfattades i en rekommendation, av vilka den tredje och sista anföres in extenso:

Under sin 41-åriga tillvaro har IKFF företrätt ståndpunkten att mänsklighetens enda väg till trygghet är total och universell avrustning. Denna övertygelse har ytterligare bekräftats genom de möjligheter till ödeläggelse som genom atomenergin bringats inom räckhåll.

Vi anser att man ej kan låta sig nöja med de begränsade framsteg som hittills gjorts beträffande nedrustning, utan i betraktande av den pressande nödvändigheten att hejda kapprustningen måste söka nya vägar att lösa problemet.

Vi föreslår:

1) Omedelbart förbud för alla vidare experiment med atom- och vätebomber med särskild hänsyn till att man därigenom kan hejda fullkommandet av de nyaste möjligheterna att avsända dessa vapen, de fjärrstyrda robotvapnen.

2) Inställande av alla rustningar samt uppskjutande av planerad upp- rustning av avrustade nationer, så att förhandlingar om en omfattande nedrustning kan komma till stånd utan att påverkas av den press en pågående kapprustning medför.

3) En överenskommelse om nedrustning via FN, innebärande progressiv minskning av rustningsutgifterna med 10 % per år under fem år framåt. På så sätt frigjorda tillgångar användas för främjande av den ekonomiska utvecklingen i egna och (eller) andra länder.

4) En sorgfälligt planerad övergång till en ekonomi, bättre i stånd att fylla de mänskliga behoven, och en omläggning av socialpolitik, näringsliv och utrikespolitik efter icke-militära riktlinjer, med anledning av det omedelbara behovet av höjd levnadsstandard för den övervägande delen av jordens befolkning.

Kapprustningen skapar ökad spänning och ger icke trygghet. Ett exempel på detta är den olyckliga situationen i Mellersta Östern, där vapentillförsel, förmedlad av nationer som tävlar om makten, ytterligare tillspetsat problem, som icke kan lösas med våld utan endast ge-

nom tålmodiga förhandlingar via FN. En dylik lösning har ytterligare försvärats genom vapenanhopningar i denna och andra delar av världen.

I enlighet med IKFF:s principer anser vi att mål och medel måste överensstämma och att internationell lag måste träda i våldets ställe när det gäller att lösa konflikter mellan länderna. Vi förpliktar oss därför att med kraft arbeta för icke-våldsprincipen såväl i förhållandet mellan nationer som mellan människor. Av samma skäl uppmanar vi våra sektioner att studera och praktisera icke-våldets teknik i såväl sociala som andra samhälleliga sammanhang och stödja dem som under de svåraste förhållanden här visar vägen.

Endast genom en upplyst och oryggligt beslutsam opinion kan våra mål förverkligas. Detta pålägger IKFF skyldigheten att skapa och befästa en dylik opinion. Övertygade om att detta är vår viktigaste uppgift, påyrkar vi att arbetet för nedrustning skall komma i främsta rummet i vårt arbete för frihet och fred.

S. F.

I vänskapens tecken

Forts. fr. sid. 7.

En utställning av norska barnböcker som prisbelönats av staten för god kvalitet hade de norska vännerna ordnat och finskorna hade med sig en talande utställning, som upptog en hel vägg: de tecknade seriernas utveckling sedan början av sekelskiftet. Där fann vi vår egen barndoms »Majken och Jocke». Så oskyldiga de såg ut, så harmlösa. Texten var svensk och från en tid när man ännu stavade av med f. Bilderna från i dag var ohyggliga. Många av dem kände vi igen, de finns hos oss också: brutala slagsmåls- och mordscener och kvinnan framställd i den för moderna serier övliga skepnaden: halvklädd och med revolvern skjutklar. Konferensen var enig om att ett nordiskt samarbete måste komma till stånd i kampen mot detta vidriga gift.

*

Tre festliga arrangemang hade de norska vännerna dessutom ordnat för sina gäster. Dels en särdeles lyckad sightseeingtur i Oslo på lördagsförmiddagen, midsommarfest på Hovedöya i Oslofjorden på kvällen och en heldagsutflykt till det underbara Norefjell på söndagen.

I Norge firar man midsommarafton — Sankte Hans — den 23 juni. I färjor drog deltagarna ut till Hovedöya mitt ute i fjorden. Solen strålade ännu och vädret var det

varmaste och ljuvligaste man upplevt denna sommar. Så blev också festen en oförglömlig upplevelse. Många av de norska värdinnorna var iförda sina vackra nationaldräkter och de hade tagit man och barn med sig — och naturligtvis matkorgar. Nationalklädda småttingar dansade för oss på den gröna planen, de var förtjusande och alldeles särskilt den lilla pojke som var ende »manlige» deltagare i den bedårande danstruppen. När solen sjönk kom i stället den grannaste fullmåne och tävlade i glans med det stora bålet — Sankte Hansbålet — som tändes då skymningen började falla. Man dansade och sjöng, finskorna hade en liten utmärkt sånggrupp med och svenskorna skändes inte heller för sig när Margot Mårdh fått låna en gitarr och anförde dem. Fast de fick förstås mycken hjälp av publiken — för alla norrmän tycks kunna våra svenska visor, antingen det nu är folkvisor eller Taubes...

Söndagens utflykt till Norefjell gynnades inte av lika vackert väder som midsommarfesten. Det började dugga när vi var på väg uppöver i bussarna och när vi steg ur dem efter nära fyra timmars resa låg bergen i dis. Men så plötsligt, som genom ett trollslag, vek dimman undan och våra förtjusta ögon såg berg och djupa dalar. De norska värdinnorna hade väldiga »smörrebrödspakker» med och i den vackra restaurangen dracks det kaffe innan de mest energiska började klättra i bergen och plocka underliga blommor. Först på kvällen kom vi ner till Oslo igen, tacksamma mot våra norska vänner för en underbar dag.

Samvaron i Oslo, såväl i allvar som i glädje, övertygade oss om att detta inte var sista gången vi nordiska kvinnor skall träffas under liknande former. Vi har så mycket gemensamt, så många problem som pockar på sin lösning. Vi förstår varandras språk — i den finska delegationen fanns många svensktalande — och vi känner att vi hör samman och behöver varandra. Vi är norskorna stor tack skyldiga för deras initiativ och deras gästvänlighet och hoppas innerligt att de band som knöts under de oförglömliga junidagarna i Oslo skall föra till ett ännu intimare samarbete mellan oss kvinnor i Norden.

V. S.

Blanka möbler, trötta kvinnor

Kanske blir ni chockerad när ni läser den danske arkitekten Ole Buhls råd här nedan om att skrapa eller luta av de blankpolerade bordsskivorna och spilla grädde på de omålade. Hur som helst, men nog har han rätt i att möbler ska vara funktionsdugliga och inte paradföremål.

Dansk kulturfilm har gjort en film om de märkliga ambitioner som gör att föräldrar ger sina barn tokig vägledning när de skall välja yrke.

Sonen, som bara önskar att bli en mekaniker i overall, skall absolut hållas »till boken» för att bli något med kamgarn och pressreklam. Flickan, som drömmer om att studera biologi, skall bara placeras på kontor etc. etc.

En sådan flim skulle man också kunna göra om människornas ambitiösa förhållande till sina möbler.

Det är så ofta man glömmer att möblerna är till för människornas skull och inte tvärtom. Varför skall bord i mahogny vara blankpolerade eller blanklackerade? Ingenting tål de, och överansträngda husmödrar kan heller inte i längden orka att alltid gå och damma och gnida dem blanka och vara ängsliga varje gång möbelen användes, varje gång man lägger en bok eller sätter en kopp eller spiller en smula vått på den.

Har ni blankpolerade eller blanklackerade möbler så ta en gång för alla och skrapa eller luta av dem. Låt en snickare eller målare hjälpa er om inte er händig man klarar det. Men inte en »fin» snickare eller målare som säger att det är synd, för det är det inte. Teak och mahogny är mycket vackra och motståndskraftiga träslag — varför då gömma dem bakom en sensibel yta som inte tål någonting.

Och förresten är furu något av det vackraste träslag som finns, det lider bara av en skavank: det är billigt och därför inte »fint». Men ett furubord som är obehandlat blir vackrare med varje dag. Har ni det som matbord så spill en liten klatt sås eller grädde på det en gång emellanåt och stryk med en fuktig trasa utöver bordsskivan så fettet och grädden sjunker ner i träet — ni kan tro det blir vackert!

En sådan bordsskiva kan tåla nästan allting. Där kan barnen leka, ni själv sy och far lägga patienter utan att bordet far illa.

Ni behöver inte en gång en duk och slipper alltså också att tvätta duken. Skulle bordet bli smutsigt så skrubba det någon gång — men låt inte feta fingeravtryck, utspild grädde och andra fettämnen försvinna, för då försvinner patinan och skönheten och motståndskraften.

Vad behöver det bekymra er att svägerskan har handgjorda spegelblanka cuba-mahogny-möbler. Hon har kanske inte något annat i huvudet, men ni har så många intressen som ni inte skall hindra er själv från att dyrka — eller som era möbler och bordsskivor inte bör få hindra er från att sysselsätta er med.

När en genial arkitekt en gång uppfann bordet var meningen att det skulle brukas att arbeta vid, äta vid och leka vid, — alltså ett bruksföremål och inte en utställningspjäs, inte krams. Kom ihåg det. Ju enklare, ju mera ändamålsenligt — desto vackrare.

*

Och bilderna på väggen. Kom ihåg att de hänger där för er skull. Även om en smart försäljare en gång sålde något till er som ni då tyckte om, så kan det ju gott hända att ni aldrig ser på det mera. Ställ då undan det, för det fyller inte längre sitt ändamål. Häng då hellre upp en affisch med skidlöpare eller ett hamnparti från Medelhavet eller något annat som ni plötsligt fått syn på och som ni tycker om — och hiva ner det igen när ni tröttnat på det. Det är bara besvärligt att gå omkring och vara pretentiös. Ni läser ju inte en bok för omslagets skull utan för innehållets, låt därför också bli att hänga upp bilderna för guldramens skull eller för att där

Forts. å sid. 20.

Jag hade det inte bra den påsken.

Jag var 13 år och elev vid Sorö akademi. Jag och min klass — eller i varje fall en del av den — hade i tredje klassen avancerat till internatskoleelever efter att vi i två år, som regeln den gången var, hade bott på pensionat i staden. På visst sätt var det en lättnad att slippa ifrån pensionatsfröknar och -fruar, och vi hade heller ingenting emot det spartanska pojklivet, där vi blev delägare i ett fyra- eller femmansrum och fick en säng i en av de stora sovsalarna. Det gick an. Man lärde sig snabbt att inrätta sig.

Det finns för pojkar så många små listiga utvägar i tillvaron. Vi satt omkring det stora bordet i vårt primitiva rum under den oändligt långa lästiden och hade skolboken

skosulorna, men med sången blev det si och så. Stryk och misshandel hörde till dessa värdefulla traditioner och vågade man sätta sig till motvärn blev man pryglad sönder och samman av den regerande klassen. Det är inget under att svinnet vid denna skola var stort och jag har ibland undrat över att det kunde bli så litet av så många av naturen begåvade pojkar.

Jag hade det inte vidare bra den påsken. Jag längtade under de åren tillbaka till Jylland, hatade skolan och hatade också den sockersöta och sumpiga Sorønejden. Jag kunde liksom inte andas, ibland drömde jag om att kanske ha sådan tur att jag fick tuberkulos, så jag fick komma hem till det goda Jylland igen. Jag gick långa ensamma spatserturer och övade mig i att hosta ihå-

ramlade i villorvallen in till några fulla sjömän, som var på väg till en hyra i Korsör. Den ene fäktade djävulskt med en dolk. Han roade sig med att hota oss med döden och djävulen, det här var allvar, han ville se blod. Han talade halvsvenska och vi blev viskande eniga om att han nog var finne. För det visste man ju från geografiboken att finnens kniv sitter löst i slidan. För övrigt var vi inte vidare rädda, vi var härdade. På nattresan över Fyn — och jag minns det som en stor vänlighet nu snart 50 år efteråt — tog en tjock moderlig kvinna i kupén fram nål och tråd ur sin väska och sydde fast en dinglande uniformsknapp i min jacka.

— För sån ska du inte komma hem, min pojke, sa hon.

Sovande på de hårda träsätena susade vi upp genom Jylland, och så satt min bror och jag på tåget från Randers till Hadsund.

— Se där är ni igen, sa Frantz, vår älskade konduktör. Jag kan se att ni är vordna klokare och klo-kare. Kom nu här, ni ska in i andran, vi har ingen handelsresande i dag.

Vi kom in i plyschkupén och Frantz lade oss till vila och arrangerade en tidning under våra fötter. Så rasslade och dunkade tåget de fyra milen medan vi sov underbart de två—tre timmar det varade. Då vi nådde Amølle väckte Frantz oss, för nu var vi vid fjorden och vi skulle inte komma sovande till staden. Så tackade vi Frantz så mycket och den friska luften slog emot oss. Här luktade det fjord och tang och det blåste en liten smula, en kylig värvind, som fick fjorden att ila iväg med små kräppade vågor. Nu var vi riktigt hemma.

När man står vid början av en ferie syns den oändligt lång. Men det är som om den rann hastigare undan för varje dag som går. Den ena timmen tar den andra vid handen och dansar bort; man börjar tänka: det är hela sex dagar igen och det är en mycket lång tid, och så uppdagar man att dagarna är borta och att man nästa morgon skall tillbaka till denna plågans hemvist Sorø, och ens hjärta blir tungt.

Dagen innan jag skulle resa kom jag att tänka på att jag måste ha ett par nya kängor eller skor. De gamla kunde inte repareras mera, skomakaren hade sagt att nu gjorde han det för sista gången, nu var de ohjälpligt utslitna. Jag sa det till min mor och hon fick en idé som hon tyckte var god.

— Jag har just fått ett par kängor som är för små för mig, sa hon. Det är mycket fint läder, de har skam till sägandes varit dyra, vi ska prova om de inte passar åt dej.

— Jamen, mor, sa jag förskräckt.

— Vänta ett ögonblick, min pojke, så provar vi dem, sa hon och ögonblicket efteråt hade hon funnit de fina damkängorna. Jag fick dem på fötterna och det visade sig att de

Kängorna

Novell av Hans Kirk

framför oss på bordet. Men lådan var till hälften utdragen, och där låg roligare lektyr. Och utanför varanda dörren hade socker ströts ut så vi kunde höra knasandet när den vakthavande läraren närmade sig dörrens titthål för att inspektera om vi hade näsan över läxorna. Det gick utmärkt, kriget mot lärarna kunde man minsann klara och flera av dem var för övrigt utmärkta människor som man höll mycket av. Några av dem var ju visserligen mer eller mindre halvgalna eller hopplöst stupida — jag tror i alla fall att de förståndiga lärarna vida uppvägte de fjolliga. Likadant är det också i dag, hoppas jag.

Det var alltså egentligen inte själva denna livsform, påminnande om kasernliv, som vi hade något emot, vi 13-åriga valpar. Men man tolererade en sadistisk anda som kallades »traditioner». Vi som var de yngsta i skolkasernen var helt prisgivna åt de äldre. Passade det de stora pojkarna på 15—16 år att en hel kväll jaga oss runt i den stora byggnaden längs korridorerna, upp och ned för trapporna, medan de dängde på oss med handdukar, som de slagit knut på och doppat i vatten för att kunna slå riktigt hårt, så tolererades det av skolan som en värdefull tradition. Fann ett par av dem på att kommandera en upp på en halvglödgd kamin för att sjunga och dansa, så var det också en av de vackra Sorøtraditionerna. Dans blev det nog, för det var inte möjligt att stå stilla när värmen började tränga igenom

Den här novell av den danske författaren är hämtad ur antologin »Glimtar från barndomen».

ligt, och på försök begärde jag företrädde hos läkaren och klagade över stickande smärtor i bröstet, och han undersökte mig med största noggrannhet men kunde tyvärr inte finna det minsta. Min hälsa var det inget fel på, tvärtom skrev läkaren till min far, som han kände, och berättade att även om jag kanske i mina brev klagade över svår sjukdom var jag stark som en häst.

Vad är dalt, vad är bortskämdhet, vad är det att vara annorlunda än andra? Jag hade inte blivit bortskämd i mitt hem men jag mötte här en annan livsform, som bjöd mig mycket emot. Min far hade aldrig slagit mig, jag ville inte slåss. Jag kände inte till någon ståndsskillnad, i vår lilla stad räknades i varje fall alla pojkar som lika goda och om någon gällde för mer så var det därför att han var duktig att simma eller palla äpplen eller lyfta en huggorm i stjärten. Sådant är verkliga bedrifter som ger en pojke gott rykte och för dem böjer man sig alldeles obetingat. Jag hade ryckt in i en värld som jag inte förstod och som jag hatade.

Men vi reste alltså hem den påsken, vi jylländska pojkar. Vi stod på Sorø station — som den dag som i dag är är den mest trista i Danmark — och väntade på tåget och

passade som om de gjorts till mig.

— Det var storartat, sa mor, så du kan ju använda dem.

Jag kände mig mycket illa till mods. För visserligen använde pojkar den gången kängor, men det skulle vara karlkängor och inte damkängor. Damkängorna hade ju längre skaft och var snörda ända upp och jag ryste när jag tänkte på vad som skulle hända mig när det avslöjades att... jag gick i damkängor. Lika gärna kunde jag visat mig i flickbyxor eller i kjolar.

— De är alldeles för långa i skaf-ten och de ska snöras, invände jag.

— Det gör ju ingenting för ni går ju i alla fall med långa byxor, sa mor. Ingen kommer att lägga märke till det.

Ack, vad visste hon om det, min mor som hade för vana att till gott folks förargelse röka sina stora cigarrer och ibland sa sin arga eller muntra mening rätt ut och utan hänsyn till person. Vad visste hon om den trånga värld jag tvungits in i. Den styrdes efter fruktansvärda lagar och om jag inställde mig med ett par damkängor

skulle min tillvaro helt enkelt vara ödelagd. Jag skulle räknas som utskott, som en narr, all världens skam och nesa skulle drabba mig. Jag visste det alldeles säkert, jag förut-såg mitt öde.

— Mor, jag kan inte gå i de kängorna, sa jag.

— Hör nu på, min pojke, sa mor. Kängorna är det ju inget fel på och de passar. Och det är dyrt med nya kängor. Du vet ju själv hur hårt din far måste arbeta, han kör ute i praktik från tidigt på morgonen till sent på natten. Och det ställs så många krav på honom, det är så många som ska ha hjälp. Vi får inte ställa krav. Vi får inte kräva något som inte är nödvändigt. Vi får inte låta något gå till spillo som kan användas. Det förstår du nog själv.

Jo, jag förstod det, för jag visste att min far i sin läkarpraktik nog hade stora inkomster men jag hade varit så ofta samman med honom på sjukbesök medan jag var hemma att jag också hade en aning om vad sjukbesök kunde kosta honom. Hur många gånger hade jag inte sett

honom öppna sin slitna pormonnä och lägga en sedel i en fattig, skäl-vande hand. Jag visste också om de många som kom smygande köks-vägen och skulle tala med doktorn och ödmjukt blev sittande i timtal, tills han kom hem, för att förelägga honom en plan för deras livs fräls-ning. Om de fick ett lån till en fisk-vagn, en butik eller två tunnor land skulle deras existens vara säkrad. Ack, det kunde tjänas stora pengar på att hålla höns eller odla frö eller lök. Far hörde tålmodigt på dem, han sköt fram underkäken, men han gjorde inga invändningar. Han var läkare, det var inte hans sak att krossa ett levnadshopp, och de var inga svindlare men slagna männi-skor i en fattig värld. De fick sitt lån eller borgen mot juridiskt kor-rekt lånebevis som lades ner i en omsorgsfullt låst låda och det tala-des aldrig om saken mera med mindre låntagaren själv senare kom och ville betala. Då blev han mot-tagen med stor glädje och mycket beröm. När min far många år senare dog föll det på min lott att öppna den lådan. Jag läste många av nam-nen på dessa debitorer, under årens lopp hade de små kvittolapparna bli-vit till en hel liten förmögenhet — och det var som om en svunnen värld plötsligt var mig alldeles nära.

Nu kikade jag ilsket på de för-dömda kängorna. För de hade blivit till ett stort moraliskt problem. De stod där med sitt fina mjuka skinn och sina hängande skaft och liksom frågade mig om jag ville svika far för att rädda mig själv. Och jag bestämde mig för att vad som än måtte ske, svika skulle jag inte. Hade vi inte råd till pojkkängor så visste jag orsaken och jag måste taga bördan på mig.

— Ja, de är ju fina nog, sa jag till mor, och det går väl också.

Jag fick kängorna på när jag skul-le resa, och så började min plågas tid. Det var inte så farligt på själva resan, för det var ju vanliga män-niskor i kupén och de kikade inte på ens kängor. Och man var dess-utom så full av sorg över att man skulle tillbaka så man glömde allde-les vad som förestod. Vi stod åter på den perrong som jag ännu i dag inte utan köldrysningar kan sätta foten på, och på andra sidan sjön låg akademien med översta våningen, internatet, upplyst i alla fönster. Vår lilla flock jylländska pojkar gick tyst genom allén. Vi kände oss som straffångar som skall tillbaka till fängelset. Vi var interner igen.

Men när vi stod i vårt rum och packade upp väskorna var vi väldiga karlar. Allesamman hade vi kakor och sylt med oss och hjärtligt bjöd vi varandra av de goda bakverken. Nu var vi ju på slavanstalten igen anförtrödde vi varandra, men vi hade haft alla tiders kul. Manligt betvin-gade vi vår sorg och längtan, ända tills klockan ringde.

Det betydde att vi skulle i säng i sovsalen, och utanför den stod ett par stora korgar där vi skulle lägga våra skor så karlen kunde hämta dem och putsa dem till nästa morgon. Det hade jag inte tänkt på. Jag kunde inte lägga min mors kängor i korgen, då skulle det genast uppdragas att det var damkängor. Jag beslutade ta det med ro och gav mig till att ordna sakerna i mitt skåp. De andra försvann in i sovsalen, jag var ensam kvar och den vakthavande läraren stack näsan in genom dörren.

— Har du inte hört att det har ringt? sa han. Du vet ju att du ska i säng genast.

— Ursäkta, nu kommer jag. Jag hade fått av mig kängorna och hivade in dem i skåpet. Så tassade jag i strumplåsten in i sovsalen och hann i säng innan ljuset släcktes.

Men jag sov inte mycket den natten. Jag vaknade gång på gång och tänkte: Kängorna! Ty jag måste upp innan de andra kom in där. Jag listade mig upp en timma i förväg och satt vid fönstret med kängorna på och såg Sorö sjö glänsa pärlmorbland. Fast jag inte kunde fördrå den såg den egentligen vacker ut. Som en vacker flicka man inte kan fördrå därför att hon har dålig karaktär. Men jag satt vid fönstret och glömde kängorna och jag kom att tänka på dem först när vi skulle ha gymnastik.

Här var ett nytt och mycket allvarligt problem. Vi hade ett gemensamt omklädningsrum där vi kröp ur kläderna och iförde oss våra gymnastikdräkter. Och här var det omöjligt att smita in före de andra. Det var nästan givet att jag skulle bli uppdragad. En skulle säga:

— Vad är det för konstiga kängor du har på dej?

En sakkunnig skulle konstatera att det var damkängor. Och så var det färdigt. Om jag kände vår gymnastiklärare rätt skulle han nog vara karl till att klistra på mig det öknamn jag skulle få bära i tid och evighet.

— Gott, tänkte jag. Går det galet så sticker jag bara min väg. Jag kan spatsera hem till Himmerland. Jag måste bara över med färjorna, det ordnar sig nog. De kan inte göra mig något.

Jag fylldes av en stor trygghet när jag satt på bänken och vek upp de långa byxbenen minst möjligt medan jag löste upp knuten och började snöra av mig kängorna. Jag började berätta en historia. Om ett mord som en gång begåtts i våra trakter. Jag skildrade drastiskt alla de blodiga detaljerna, jag visste det gällde att få dem att se på mitt ansikte och inte på mina fötter. Och jag hade alla kamraterna med mig medan jag i all stillhet fick av mig kängorna och sparkade dem långt in under bänken där ingen kunde se dem.

— Och så blev han halshuggen, sa jag. Det gick hårt till den gången.

Nu var jag i gymnastikdräkten och det var ingen fara förrän jag skulle ur den igen. Så jag kunde låta den grymme mördaren få sitt straff. Det var mycket lättare att komma i de vanliga kläderna igen. Då kunde man ge sig god tid och hasa ut som den siste, bara med gymnastiklärarens eder och förbannelser efter sig för att man var en sådan sölkorv.

I månader hade jag mitt dryga besvär med kängorna. Jag måste sist i säng om kvällen och först upp om morgonen. Jag måste manövrera med oändlig förslagenhet och jag tror faktiskt att om jag fortsatt gå i damkängor ett års tid hade jag fått fötter ägnade för en framstående politiker. Samtidigt var jag mycket fattig, för mina veckopengar måste jag använda till skokräm och borste, sedan en lärare strängt påtalat att kängorna inte var putsade.

Jag kände en gång emellanåt på sulan. Den var från början tämligen tunn för det var ju eleganta damkängor. Den började bli hårt sliten, det fanns hopp! Jag hade efterhand blivit optimist, det verkade som om jag skulle klara det fint, om än med besvär. Jag hade inte skrivit något om kängorna i mina brev hem, jag hade heller inte varit tvungen att fly, det som var min sista utväg.

Så hände där något som nästan ändat med kortslutning. Det var en underbar junidag och jag promenerade med en kamrat längs sjöstranden. Andungarna skvalpade i vattenbrynet, där luktade så idylliskt-ruttet som det nu en gång gör i Sorö, svanarna brusade i väg från Ingemanns ö, och från fotbollsplanen ljudet ihåliga vrål när en känga träffade bollen.

— Det är väldigt fina kängor du har, sa Christian.

— Hurså? sa jag och såg på honom. — Väldigt fina kängor, sa Christian. Jag ser att det är väldigt mjukt läder. De är faktiskt eleganta. Vad kostar egentligen ett par sådana kängor?

Han var en mycket duktig pojke, men vi andra räknade honom för snobbig. Jag knöt händerna. Nu fick det gå bäst det kunde. Om hans nästa ord var damkängor slog jag honom till marken och slängde ut honom till andungarna i Sorö sjö. Mitt hjärta bultade i bröstet, jag kunde inte säga ett ord. Nu skedde det.

Men det skedde inte. — Det är fint läder, sa Christian. Jag vill förresten inte gå i kängor längre. Jag vill ha lågskor. Jag har ofta tänkt säga det till gämlingen. Men då blir han väl galen.

Vi spatserade vidare, medan gruset knastrade under våra fötter. Jag kunde känna att sulorna nu var alldeles tunnslitna. Christian talade inte mera om kängorna och jag blev alltså inte tvungen att mörda honom. Han hade lämnat ämnet och börjat tala om treenigheten. Han var prästson och hade sina komplex.

— Jag kan gott sno en oblat så kan du få smaka den. Man måste vara väldigt fanatisk för att kalla den för kött, lekamen måste ha haft en märklig konsistens. Och blodet, det är det suraste vitvin som kan uppdrivas för de billigaste pengarna.

Jag var oförstående inför prästsonens svårigheter men jag log hjärtligt och lättat. Han hade glömt mina förbannade damkängor och hade räddat sitt liv. Jag var redo att ha roligt åt hans bespottelser.

På kvällen undersökte jag sulorna noga och det var inget tvivel om att de var utslitna. Där var hål så man kunde kika rätt igenom skorna. Och det var otänkbart att jag skulle gå till skomakaren med dem. Vad skulle han säga om en elev kom med ett par långskaftade damkängor som skulle halvsulas?

— Är du inte i säng ännu, sa vakthavande läraren. Varenda kväll i flera månader har du kommit för sent in på sovsalen. Nu kan du till att börja med få två timmars extra lästid från i morgon och veckan ut.

— Jaha, sa jag och tyckte att det egentligen var ett mycket mildt straff för att gå med damkängor i en pojkskola.

Nästa morgon var jag uppe mycket tidigt och tog på mig mina gamla trasiga amerikanska kängor. Det var en underbar junimorgon och jag inställde mig för att låna en båt vid sjön. Jag var den förste på platsen och jag fick den. Det var en stor tung båt och det var inte lätt för en ensam man att ro den. Men jag besatt oanade krafter den morgonen och båten lydde vänligt årorna, som om den varit klar över att en stor uppgift förestod. Jag var långt ute på sjön innan jag drog in årorna och letade fram kängorna under toften. Så lät jag dem glida i vattenet. De sam ovanpå ett ögonblick som om de inte alls hade lust att sjunka. Så gurglade det litet i dem efter hand som skäften fylldes med vatten, och de gick långsamt till boten.

Att förakta döden är att förakta livet. Krigets hjälte är en människa som har glömt sitt eget värde.

*

Militärlivet gör riktiga karlar av våra unga män. Ett av de starkaste argumenten mot det militära.

*

Det finns så många som predikar fred, som om inte fredsviljan alltid funnes hos varje människa. Uppgiften är inte att predika eller skapa en fredsvilja, men att tjäna den.

Bosse Gustafsson i
»Röster för Freden»

Från våra avdelningar

Ur högen av rapporter från våra avdelningar återger vi här några bilder från verksamheten. Av utrymmesskäl måste de bli mycket kortfattade.

Västra Lundbyavdelningen i Göteborg: Till vårt möte hade vi inbjudit medlemmar från De Vanföras Riksorganisation i Göteborg. Hr Arvid Johansson talade om »En invalids möjligheter i samhället». Mötet valde en kommitté på tre medlemmar med uppdrag att närmare sätta sig in i invalidernas problem, för att vi sedan skall kunna ta ställning till vad vi eventuellt kan göra för att hjälpa dem, bl. a. genom uppvaktningar hos myndigheter i speciella frågor.

Uddevalla:

Genom två valda ombud har vår avdelning uppvaktat skolstyrelsen med krav om att skolornas matse del publiceras i ortspressen samt om ordnandet av gymnastiksal i Söderskolan. Den sistnämnda framställningen har redan gett resultat.

Mariestad:

Den 8 mars sände vi en skrivelse till stadsfullmäktige med anhållan om att badplats ordnas för barnen i Östra stadsdelen. Ca 200 mödrar i det berörda området stödde kravet med sina namnunderskrifter på petitionslistor. Den 26 mars uppvaktade vi så drätselkammarens ordförande i saken. Han förklarade att frågan har stort intresse och att vår skrivelse omgående remitterats till hälsovårdsnämnden för utlåtande.

Värnamo:

En av våra medlemmar leder varje vecka »solörnarna» (småbarn som tillhör Unga Örnars organisation). Varje onsdagseftermiddag tar hon hand om ett 30-tal småtingar i förskoleåldern, läser för dem och ordnar lekar och sysselsättningar. Vid avdelningens årsmöte beslutades att tillställa stadens skolmyndigheter en skrivelse med begäran om bättre ventilationsanordningar i en av skolbespisningslokalerna, där denna detalj är mycket bristfälligt ordnad.

Obbola:

Vid årsmötet hade vi uppe till diskussion frågan om väghållning över isen vintertid mellan Obbola och Holmsund. Läkare, tandläkare och sjukkassan är stationerade i Holmsund och de som bor i Obbola måste vintertid åka över Umeå till Holmsund och det blir både dyrt och tidsödande. Mötet beslutade att hos köpingsfullmäktige hemställa om att väghållningen vintertid mellan de båda köpingarna ordnas.

Luleå:

Den 10 mars höll vi en synnerligen lyckad fest i anslutning till Internationella Kvinnodagen. Fru Karin Lindqvist från Kiruna talade och en grupp barn svarade för ett förtjusande underhållningsprogram. De sjöng, muciserade och deklamerade. Festen gav, förutom en trevlig och intressant kväll, ett netto till kassan på 600 kr.

Båtskärsnäs:

Vår avdelning har sänt en skrivelse till platsförvaltningen i Båtskärsnäs med krav om att den kommunala tvättstugan, som är i dåligt skick, skall renoveras samt att den prishöjning per tvättimme som ägt rum slopas och att man bör återgå till den gamla prislistan. I samma skrivelse påpekade vi också att det är nödvändigt att livräddningsredskap anskaffas — vi har ju sjö runt omkring samhället och olyckstillbud, särskilt bland barnen, är långt ifrån sällsynta. Den 29 mars organiserade vi en festtillställning, som gav oss 400 kr i netto och den var så lyckad, att det talades om den i veckor efteråt.

Enskede västra i Stockholm:

Den 18 mars hade vi ordnat ett trevligt möte under medverkan av vår barnteatertrupp. 200 personer deltog i mötet och barnen tackades med livliga applåder. En av våra medlemmar inledde om barnen och skolan och betonade behovet av en föräldraförening i Enskedefältets skola.

Huskvarna och Jönköping:

SKV-avdelningarna i Huskvarna och Jönköping ordnade härförleden en mycket lyckad utflykt, en s. k. »mystisk resa» med 53 kvinnor som deltagare.

Färden, som gick med buss, startade i Huskvarna med direkt kurs mot Jönköping. Den gemytliga chauffören kryssade sedan med oss både i och utanför staden i alla väderstrecken, så det hela blev verkligen mystiskt. Om resans mål var de flesta absolut okunniga. En gissningstävling om resmålet utlystes. Vi hamnade så småningom under sång och glam i Norrahammar, i Martinsgården. I dess vackra storstuga flammade en brasa i den öppna spisen — det var välkommet. Vi bänkade oss kring bygdeforskaren Valdemar Ekman som berättade om gården och platsen däromkring. Därefter fick vi stifta bekantskap med pastor Olsson från Norrahammar som på lediga stunder sysslar med släktforskning. Han kåserade om »Kvinnan i gamla tider». Att livet inte var någon dans på rosor för kvinnorna i den s. k. gamla goda tiden fick vi höra många exempel på.

Så blev det kaffe, musik och sång och sedan berättade Olga Wahlström, Jönköping, från nedrustningskonferensen i Stockholm där hon deltog som SKV-distriktets ombud.

Slut med diskrimineringen

Vi vill ha slut på underbetalningen. När vi utför samma arbete som männen, visar samma skicklighet och ikläder oss samma ansvar skall vi ha samma lön.

Lönediskrimineringen som drabbar oss värst är en extra profitkälla för arbetsgivarna och en ständig broms på våra bröders och mäns löner. »Lika lön för lika arbete» är ett gemensamt intresse för alla arbetare.

Vi vill ha slut på alla former av diskriminering som praktiseras mot oss ifråga om löner, anställning, befordran, avskedanden och inhämtandet av tekniska kvalifikationer, men framför allt vill vi säkra vår rätt till arbete.

Låt oss inte längre tolerera arbetshets, skärpt utsugning och förlängd arbetstid som gör oss till fysiska vrak och ödelägger våra nerver. Låt oss kämpa för kortare arbetstid, för 40-timmarsvecka utan löneminskning.

Låt oss kämpa för bättre bostäder, trygghet i anställningen, rätt till moderskapsunderstöd, pensioner, tillfredsställande social trygghet och för åtgärder av alla slag som kan lätta våra bördor.

De förvärvsarbeteande kvinnornas första världskonferens har klart uttryckt våra väsentliga krav och visat vad som måste göras för att de skall bli förverkligade.

Gå in i fackföreningen om Du inte redan tillhör den. Deltag i det fackliga livet på alla områden och i de fackliga ledningarna, ty det är fackföreningarna som försvarar våra rättigheter och ger oss ledning.

Vi kvinnliga arbetare står inte ensamma, vi kan räkna med fackföreningarnas effektiva hjälp.

Splittrade är vi svaga och utlämnade åt arbetsgivarnas godtycke. Låt oss hand i hand, och organiserade i våra fackföreningar, stärka vänskapens och enhetens band.

Låt oss gå framåt för högre löner, för lika lön för lika arbete, för kortare arbetstid, för ett rikare liv och för fred.

(Ur den appell som Förvärvsarbeteande kvinnors världskonferens riktade till de kvinnliga arbetarna i alla länder.)

Halteben

Berättelsen om en stare och en skolklass

Magister Bäck, läraren i klass 5 A, kom ut från lärarnas rum och stängde dörren efter sig. Ute i gårngen hade det blivit tyst, klockan hade redan ringt för nästa timme.

Utanför dörren blev han stående. Naturligtvis hade rektorn rätt, en stare som börjar vissla mitt under räknetimmen som om han satt i vårsolen högst uppe i en trädtopp, han hör inte hemma i en skolsal. Magister Bäck lade tankfullt handen på dörrvredet. Vad skulle flickorna och pojkarna i hans klass säga? Alla älskade Halteben, staren. Och som de sörjde för honom. Men trots det måste fågeln släppas fri! Beslutsamt öppnade han dörren och gick in.

De flesta barnen satt redan på sina platser, några stod ännu kvar i den hörna som ägnades naturkunskap. Där var en riktig liten zoologisk trädgård. Mellan akvariet och de stora plantorna stod också en fågelbur. Sedan fem månader bodde där Halteben, staren. Muntert hoppade han omkring i buren. Hans fjädrar riktigt glänste och han såg mycket välnärd ut.

Men i vilket tillstånd hade han inte kommit till klassen den gången i november när den första snön föll! En av pojkarna, Pelle Karlsson, hade på väg till skolan räddat den halvt ihjälhungerade staren från att bli uppäten av en katt. När Pelle försiktigt sökte sätta ner honom på en grindstolpe flaxade fågeln kraftlöst med vingarna och föll ner på marken. Han bredde ut vingarna och försökte flyga därifrån men föll hjälplös ner i snön.

Pelle som hade bråttom till skolan kunde ändå inte låta den hjälplösa fågeln ligga kvar på marken. Därför tog han honom försiktigt i sina varma händer och sprang till skolan.

När magister Bäck kom in i skolsalen stod alla barnen och trängdes kring Pelles bänk. På en gång ville 38 röster berätta vad som hänt.

»Stare — katt — svälta ihjäl» var allt vad magistern kunde uppfatta. Äntligen blev han klar över situationen. Framför Pelle låg staren och tittade sig ängsligt omkring med sina svarta, glänsande ögon.

Magister Bäck undersökte fågeln. Högra benet var brutet. En stor rådpälgning började. Naturligtvis måste staren räddas, därom var alla barnen och deras lärare ense. Och redan samma dag hade en ny invånare tagit säte i klassens »naturhörna» —

Halteben, staren. Det brutna benet hade magister Bäck spjålat med hjälp av några tändstickor och en remsa hansaplast.

Halteben, som klassen döpt sin stare till, tycktes trivas bra i skolsalen. Medan naturen därute slumrade under is och snö och de kala vinterstormarna svepte kring skolhuset levde han i den varma skolsalen på uppblött bröd, mosade potatisar och kärnhusen från barnens äpplen. Lilla

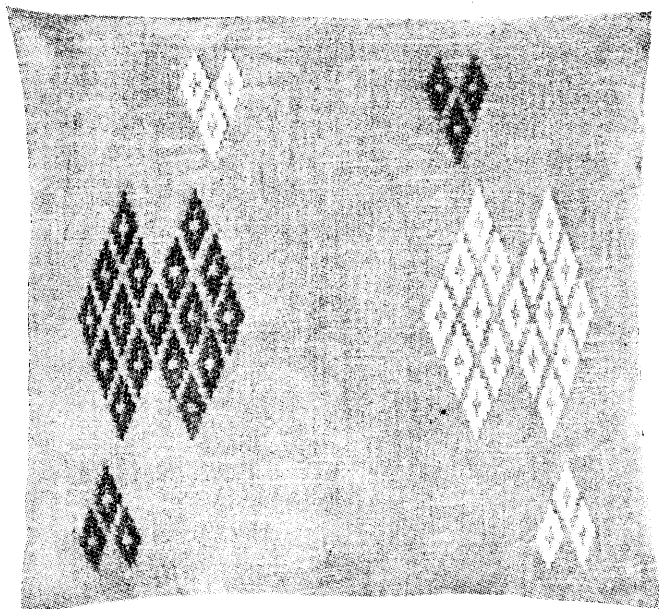
Greta hade till och med anlagt en mjölmaskfarm åt honom. Maskar tyckte Halteben alldeles särskilt om.

Ända tills i går hade staren egentligen uppträtt riktigt fint. Men tydligen hade de första varma strålarne från vårsolen förvandlat honom. Och då hände det — mitt i räknetimmen! Klassen satt tyst, bara pennornas rasande i räknehäftena märktes. Plötsligt hördes en försagd, visslande ton. Alla huvuden höjdes. Var det tjocke Bernt? Han hade ju ofta sådana tokigheter för sig. Men Bernt var lika förvånad som alla de andra. Vem var det som hade visslat? Långsamt sänktes huvudena igen, men bara för en minut, sedan bröt en sannskyldig visselkonsert lös — en stares första vårsång. Där satt Halteben, sträckte halsen och blåste upp strupen. Från hans näbb strömmade de underbaraste toner, de granaste löpningar och kvitter. Ingen-ting kunde avbryta honom, inga före-

bräelser, inga mjölmaskar. Alla var rådlösa. Först efter några minuter kom den långa Hans äntligen på en idé. Han sprang ut efter sin rock och lade den över buren, Halteben tystnade genast.

Allt detta erinrade sig magister Bäck ännu en gång, där han nu stod framför klassen. I sina bänkar satt flickorna och pojkarna stumma och med sänkta huvuden.

»... och dessutom är Halteben

Tyget till den här kudden

bör helst vara linne och färgen avhänger naturligtvis av soffans eller stolens där ni tänker placera den. Det enkla mönstret är mycket dekorativt, det sys som ni ser i korsstyggn och i två färger som starkt avviker från kuddens tyg. På lila eller röd botten blir broderiet vackert i svart och vitt, mot en grå botten kan man exempelvis välja vitt och en vacker lila. Men sy s m å korsstyggn, det är förutsättningen för ett vackert resultat.

frisk igen och vi måste ge honom hans frihet», slutade magistern.

Och så fattades beslutet att efter sista timmen återge Halteben hans frihet. Men lätt var det inte för barnen...

Först ville Halteben rakt inte flyga ut. Han satt helt enkelt kvar i den öppnade buren. Men sedan kände han väl den ljumma varluften, det strålände solskenet och såg den lockande blåa himlen, och vips — flög han därifrån. Han satte sig högst upp i toppen på skolgårdens gamla lind och smattrade sina sånger rakt ut i luften.

Men de flesta av barnen i klass 5 A kände sig alls inte väl till mods denna eftermiddag. Överallt berättade de om Halteben, den frisläppte staren. Var sover han i natt? tänkte lilla Greta när hon på kvällen låg i sin säng.

Men ännu är vår berättelse inte slut, ty nästa förmiddag upplevde klass 5 A en stor överraskning. Under modersmålstimman stod det bortre fönstret öppet. Precis när Ulla förklarade hur man skriver det svåra ordet »chaufför» kom ett bejdrat väsen förnöjt flygande in genom fönstret, styrde rakt bort till »naturhörnan» och började söka efter mjölmaskar i blomkrukorna. Det var Halteben, klassens stare. Och han lät sig inte köras ut. Först när

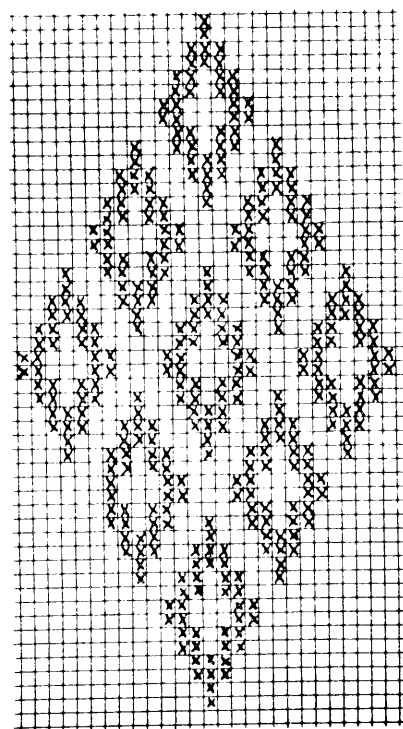
Greta räckte honom några mjölmaskar i sin öppna hand kunde hon gripa honom och sätta ner honom på fönsterkarmen.

De närmaste dagarna fick inget fönster stå öppet i klass 5 A, ty genast flög Halteben in och slog sig ner i »naturhörnan». Men barnen märkte ofta att han satt på fönsterblecket och pickade på den stängda fönsterrutan.

Äntligen kom pojkarna på en fin idé. De snickrade ihop en starholk åt Halteben och fäste den i en av den gamla lindens stadiga grenar.

Alla väntade med spänning på vad som skulle ske. Och verkligen — en dag flyttade Halteben in i holken med en annan stare. Det dröjde inte länge innan starhonan började ruva. Efter en tid kunde barnen se hur Halteben ivrigt sökte föda åt sina ungar.

Nu skulle vår berättelse verkligen vara slut. Men stopp! Kanske intresserar det er också att Halteben en eftermiddag kom inflygande med hela sin familj i femmans klassrum för att leta efter mjölmaskar! Det hade kanske ingen människa märkt, eftersom det var under rasten, om inte några blomkrukor hade välts och om det inte på bänkarna — nåja, om det ska vi helst inte tala. Starar håller nämligen inte alltid så styvt på renlighet och ordning.

Fintrådig blekt lakansväv

av hög kvalitet, linneberedd, 42 cm bred, kan ni genom Vi Kvinnors förmedling erhålla till det låga priset av kr. 2:75 pr meter. — Väven, som säljes i buntar på 32 till 40 meter, sändes fraktfritt mot efterkrav.

Rekvireras från

SKV, Box 18073, Stockholm 18.

En god utpost i norr — Seskarö

Den här bilden, som vi vill ha in i tidningen, togs på ett möte i höstas, skriver Lova Mäki, tidigare ordförande i Seskaröavdelningen. Då var det bråd tid med lingonplockning och potatisupptagning, så det var inte så många som var med på mötet, skriver hon, men på vårt årsmöte nyligen var vi många flera. Och så berättar hon från verksamhetsberättelsen bl. a. att avdelningen förra sommaren organiserade semesterresa till semesterhem för husmödrar som inte uppfyllde fordringarna för fri semesterresa till enskilt hem — minst två barn under 14 år — och att man gick samman och lade in ansökan

om semester till samma semesterhem. Det var trevligare så, tyckte man, och det blev en god och givande semester. Vidare har avdelningen samman med alla andra organisationer på platsen hållit en fest för att få ihop pengar till en smalfilmsapparat som alla organisationer kommer att få nytta av. Samarbete har man också haft över gränsen: två gånger har avdelningen haft besök av en finsk gymnastiktrupp. En del medlemmar deltar i ABF:s studieverksamhet. Nya medlemmar och ökad prenumerationsupplaga på Vi Kvinnor hör till de organisatoriska framgångarna under året som gått.

Blanka möbler

Forts. fr. sid. 13

händelsevis sitter en x-krok i väggen.

Ni har turen att leva i ett land och i en tid med ett otal färgtryck av stora franska, kinesiska och danska målare och massor av resebyråer med bländande foto-affischer med och utan färger, varför då livet igenom släpa runt med ett »konstverk» över soffan som tråkar ut er.

Ni bör tänka lite mera på färger i ert hem, färger är det mest underbara och det enda verkligt billiga vår herre gett oss — och ju renare färgerna är, desto ädlare och festligare är de. Se bara på blommorna! Och är ni osäker när det gäller färgsammansättningen — och det är alla — så nöj er med att hålla fönstervägen i en stark färg och resten av rummets väggar vita. Vitt är så gränslöst vackert, kanske den vackraste av alla färger — men ni skall

Internationella Röda Korset

kommer i januari nästa år att i New-Delhi genomföra en konferens för förbud mot atomvapen. Meddelandet om detta beslut har tillställts den andra Världskonferensen för förbud mot atom- och vätevapen, som nyligen sammanträtt i Tokio. I skrivelsen från IRK heter det att man väntar sig att denna konferens kommer att bli utgångspunkten för en internationell överenskommelse om förbud mot atomvapen.

inte låta locka er till att »bryta» den, som målaren mycket betecknande kallar tillvägagångssättet att ta svart eller grått eller gult i. Det är något »fint» han har lärt sej i yrkesskolan.

Nej, vitt direkt från målarbyttan.

Ole Buhl

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga **kvinnornas rättigheter**: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra **alla barn ett lyckligt liv i trygghet**; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvaret av **freden**.

Tidningen VI KVINNOR
i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Redaktionskommitté:
Valborg Svensson, Birgit Ehrén

Utkommer med nio nr pr år.

Prenumerationspris per år:
Kr. 4:50

Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).

Postgiro: 513 23. Box 180 73
Stockholm 18

Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Förbundsstyrelsens lokaler är
belägna i Kungsgatan 79,
Stockholm. Tel. 53 19 61

Tr.a.b. Plantryck, Sthlm 1956